

Izhaja 1. dne
v mesecu in
velja za vse
leto 2 gl. 40 k.
za pol leta
1 gl. 20 kr.
Po pošti: za
vse leto 2 gl.
60 kr., za pol
leta 1 gl. 30 kr.

VERTEC.

Naročnina
naj se naprej
plačuje in
pošilja ured-
ništvu v šent-
peterskem
predmestji
hiš. št. 15 v
Ljubljani.
(Laibach).

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 5.

V Ljubljani 1. maja 1872.

Leto II.

ica poje, koj utihne,
Premišljuje žalostno,
Nedovoljna séréno vzdihne,
Razodene tožbo to:
„Kaj pomaga, če znam peti,
Pa obleko slabo 'mam!
Moje petje, kdo će vzeti?
Za obleko mu ga dam!“

Tica in cvetlica.

Cvetka v grédi se pomaja,
Solze toči tihoma,
Lepo si podobo graja,
Ker glasiti se ne zna.
„Kaj je moja ta lepota!
Mutasta le tù stojím,
Svet je zame le pustota,
Žalostna na njem živím.“

Stvarnik pa obe umiri,
Tako jima razloží:
„Nehajo, da ti prepiri,
Osrečujta mi ljudi!
Tica ti prepevaj milo,
Cvetka pa razevitaj cvet,
To obema bo teknilo,
Čislal vaji bode svet.“

A. P.

Zaupaj v Bogá in on ti bode pomagal.

Proti koncu pretečenega stoletja se je vnela na Francoskem huda črna vojska. Vse, kar je bilo lepega in kerščanskega, razdjala je divja druhal brezbožnikov. Kdor koli se je za pravega kralja in kerščansko vero potezal, moral je neutegoma popustiti vse svoje premoženje in bežati v tuje daljne dežele, če je hotel, da ga niso brezverni divjaki v svojo pest dobili in umorili. — V tej žalostnej dobi je živel v Lotarinskem okraji bogat grajšček Stermogorski, kateri je imel mnogo posestva in je s svojo ženó in edino hčerko prav zložno in zadovoljno živel. Bila je ta družina celej okolici v lep izgled. Vsi trije so živeli prav mirno in pobožno, in so bili posebno do revežev usmiljenega sercá; nihče ni šel prazen iz njihove grajščine.

Cela tri leta je že nesrečna vojska po drugih bližnjih krajih divjala, toda v tej tihej dolini jej še ni bilo traga. Gospod Stermogorski je znal s pomočjo previdnega gospoda župnika svoje podložnike varovati pred hudobnimi vdeleževalci strastnih puntarjev. Al čez tri leta je vendar prišel tudi za te prebivalce žalosten čas poskušnje.

Bila je temna noč. Le tù in tam se je kaka zvezdica blisketala izza gostih oblakov na visokem oboku nebá. Vse okrog gradú je bilo tiho in mirno, ravno tako tudi v vasí. Bilo je, kakor pred kako bližajočo se nevihto. Sôve v bližnjem pečevji so upile v enomer s svojimi votlimi glasovi, kakor bi naznanjevale kako bližnjo nesrečo. Pa, vsajta tudi ni izostala. — Pobožna družina v gradu je ravno opravila svojo večerno molitev in se ravnala k počitku, ko nekdo z vso močjo poterka na vrata. Bili so gospod župnik, grajskega gospoda dobri prijatelj. Po kratkem razgovoru so povedali Stermogorskemu strašno novico, da so puntarji prihruli v bližnjo sosesko, da nameravajo še necoj tudi v ta kraj pridreti ter grajščaka in njegove podložnike napasti. „Bežite tedaj urno, dokler je še čas,“ nadaljujejo gospod župnik, „noč je temna in ravno ugodna za to!“ — Strah grajščinskih in zvestih podložnikov, ki so med tem že tudi slišali od bližnje nesreče, moje pero ne more popisati. Naglo in brez vsega obotavljanja zapové Stermogorski najpotrebniše reči v voz znositi, vzame svoje prihranjene novce, se posloví s svojo ženo in edino hčerko od gospoda župnika, ki iz ljubezni do svojih sebi izročeni ovčíc niso hotli pobegniti, vsedejo se v voz ter naglo odderdrajo iz svojega ljubljenege domačega kraja.

Stermogorski je izročil grajščino pri svojem odhodu gospodu župniku in svojim zvestim poslom, katerim je toliko povedal, da gre v daljno mesto zaradi nekíh posebno važnih opravil. Pa posli so berž uganili, da bodo težko še kedaj vidili svojega ljubljenege gospoda z njegovo gospo in tolikanj prijazno hčerko. Molčé pa jokaje so se tedaj poslovili in to zares — zadnjíkrat od svojih preljubljenih. — Čez kake štiri ure potem je res prihrula tropa razuzdanih in brezbožnih puntarjev v to mirno dolino. To se ve, da se polasté najpred grajščine ter iščejo Stermogorskega po vseh sobah. Ko ga pa nikjer ne najdejo, razpodé posle, in se polasté vsega, kar dobijo v svojo pest; naposled vlomijo še v vinski hram, kjer pijejo in razgrajajo do belega dné. — Med tem, ko ti hudobneži neusmiljeno šarijo po grajščini, bil je Stermogorski s svojo družino že precej blizu meje tuje dežele. Stari hlapec Urban, ki je že od mladih nog služil v gradu, poganjal je hitra konjiča, da sta bolj po zraku kakor po cesti tekla.

Pa nesreča jim je bila za petami. Komaj kako uro pred mejo tuje dežele prehití je druga tropa prekucuhov, ki jim pobere konje in voz z vsem, kar je bilo v njem. Stermogorski je bil vesel, da je še živ ubežal s svojo ženo in hčerko čez mejo v tuje mesto. Ali kaj jim je bilo tù početi brez vsega premoženja in prijateljev? Od strahú še komaj na pol živi se jokate gospa in hčerka tako milo, da bi se ju tudi največi brezbožnik moral usmilíti. Stermogorski ju tolaži in pravi: „Zaupajte v Bogá, on nas je obvaroval pred hudo smertjo, pa bo tudi tukaj skerbel za nas, ter nas preži-

vel. Bog je dal, Bog je vzel; njegovo sveto imé bodi češčeno!“ — Kdor ni še nikoli kaj premoženja imel, ta si še misliti ne more onih britkih občutkov, ki je imajo taki, kateri v enej samej noči ob vse svoje z velikim trudom in varčnostjo pridobljeno premoženje pridejo. K sreči je odnesel Stermogorski zlato uro, žena in hči pa nekaj dragotin, ki ste je imeli pod obleko skrite. Ostali so tedaj za nekaj dni v mestu, da se odpočijejo od prestanega strahú, potem se pa podajo dalje v nemške dežele in sicer v neko malo mestice takraj Rena. Tukaj so bili sicer varni pred hudobnimi puntarji, ali pošli so jim že denarji in nastalo je vprašanje: odkodi živeža v tem neznanem kraju? Pa Bog svojih ljubljencev nikoli ne pozabi, in tako je bilo tudi tukaj. Soznanil se je Stermogorski z gospodom župnikom tega kraja, kateri mu svetujejo, da si naj v tej zadregi z učenjem francoskega jezika pomaga. Vedeli so častiti gospod župnik za mnogo staršev, ki bi bili radi svoje otroke kakemu verlemu učitelju izročili; za ta posel so tedaj vsem Stermogorskega priporočili. — Stermogorski se je te službe tudi rad poprijel; učil je cela tri leta otroke z veliko marljivostjo, ter si tako pošteno služil živež zase in za svojo družinico. Ni pa učil otrok samo francoskega jezika, ampak vzrejal jih je tudi po želji njihovih staršev prav po kerščanski. Učil jih je zraven jezika tudi vednosti, katere so vsakemu človeku v njegov dušni in telesni prid. Njegova gospa tudi ni deržala križema rok, temveč učila je deklice plesti, šivati, veziti in še mnogo drugih ženskih del; pa jih je tudi pri vsakej priložnosti vadila lepega vedenja in pobožnega življenja. Tako so jim minula tri leta v najlepšem mirú in zadovoljnosti. Vsi ljudje, ki so je poznali, so je tudi cenili in zeló spoštovali.

Bogu se je že zadosti zdelo poskušnje za blagega Stermogorskega, to-raj ga je sklenil k sebi poklicati. Truden svojega novega in težavnega stanú, kateri ni bil nič kaj primeren njegovemu slabemu zdravju, zboli prav hudo. Zdravnik pride in mu prav odkritoserčno pové, da naj se pripravi za smert. To žalostno poročilo je blago ženo tako pretreslo, da vsa zgubljena pade na stol in milo zdihuje. Uboga hčerka se glasno joka in s sklenjenima rokama prosi zdravnika, da bi ozdravil bolnega očeta. Stermogorski pa sprejme zdravnikove besede ves udan v voljo božjo, ter prosi, da bi mu poslali po gospoda župnika, ki bi ga pripravil za večnost. Rozika, tako je bilo imé hčerki, gre berž po duhovnega gospoda, a zvesta žena poklekne k postelji ter prosi ljubega Boga, da bi vendar še podelil ljubo zdravje njenemu suprugu. Pa — volja božja ni bila.

Ko je bil Stermogorski previden s svetimi zakramenti, čutil se je nekoliko boljšega. Oberne se tedaj k svojej ženi in reče: „Ljuba moja supruga! serčno se ti zahvalim za tvoje skerbno in ljubeznjivo ravnanje z menoj. Bog naj ti obilo poverne tvojo ljubezen in vse, kar si mi kedaj dobrega storila! Ostani tudi zanaprej še tako dobra ter zaupaj v Boga, on te gotovo ne bode zapustil. Posebno pa ti priporočam najino ljubo hčerko Roziko. Bodí jej tudi zanaprej lep zgled pobožnosti; varuj in brani jo pred posvetnimi zapeljivci ter skerbi, da bo v vseh dušnih lepotah tebi popolnoma enaka.“ — Potem se oberne tudi k Roziki in jej reče: „Ljuba Rozika!

priporočim ti, da svojo mater tudi po mojej smerti ljubiš in jo tako spoštuješ, kakor četrta božja zapoved velewa. Če boš spolnovala tudi zanaprej to zapoved, ti bo Bog gotovo dal, kar je vsem dobrim otrokom obljubil. Vedi, da podlaga vseh lepih čednosti je ljubezen do Boga. Če hočeš kedaj za menoj priti, spolnuj vse njegove zapovedi in boj se Boga tudi z najmanjšim grehom razžaliti. Ako boš Boga zvestó ljubila, srečna boš vse svoje žive dni. Če bi te pa pri vsem tem vendar-le kake nadloge zadele, spomni se, da je naš odrešenik še več moral preterpeti in da ravno ternjeva pot pelje v nebesa. Naš obstanek in naše plačilo ni na tem svetu; vsakega pravega kristjana še le v nebesih čaka plačilo, katero nam je naš Zveličar sam pripravil. Zdaj pa ljuba hčerka prejmi moj blagoslov.“ Pri teh besedah jej položi bolni oče svoji roki na glavo in moli za njo k nebeškemu Očetu.

Po končanej molitvi mu duhovnik dajó križ v rokó, katerega spodobno poljubi in na persi položi. Potem molijo z objokano ženo in zapuščeno hčerko navadne molitve pri umirajočih, katere tudi bolnik s slabim glasom za njimi moli. Po molitvah Stermogorski še enkrat vzdihne, rekoč: „Moj Bog in Stvarnik! v tvoje svete roke izročim svojo dušo. Jezus! Marija! Jožef! sprejmite jo v nebesa!“ — in umerje.

Milo, milo ste se jokali mati in hči pri mertvaškem odru svojega ljubega supruga in očeta. Hvaležni mestjani pa so ga žalostnega serca spremili na pokopališče in mu postavili lep spominek, sveti križ, katerega so hvaležni učenci in učenke z lepimi vencí ovili.

Ko se mati in hči nekoliko potolažite nad to veliko zgubo, bila je zdaj njuna prva skerb, kako se boste zanaprej preživele. Rés je, da ste si v treh letih z varčnostjo nekoliko novcev prihranile, pa s tem ni bilo mogoče dolgo shajati, ker dragina je bila velika. Posvetujete se tedaj s priljubljenim gospodom župnikom, kaj jima je storiti. Previdni gospod župnik premišljujejo sìm in tam, naposled pa pravijo: „Meni se zdi, da bi bilo še najboljše, ko bi dali svojo hčerko k dobrim in kerščanskim ljudém v službo, kjer bi si s pridnostjo, pohlevnostjo in drugimi lepimi lastnostmi, kmalu pridobila ljubezen svojih predpostavljjenih, kateri bi znabiti vendar pozneje za njo skerbeli.

To se vé, da se mati niso malo vstrašili tega nasveta, pa ker vidijo, da bi jim bilo po tej poti najlože pomagano in dobri gospod župnik sami obljubijo, da hočejo hčeri službo poiskati, dovolijo naposled v to. Gospod župnik so svojo obljubo tudi kmalu spolnili. — Bogat grof V . . , ki je bil že od otročjih let njihov prijatelj, pisal jim je, da potrebuje za svojo dvanaajstletno hčerko tovaršico, katera bi bila lepo vzrejena in vsaj eno leto starejša od nje. Omenil je tudi zraven, da bi mu bila kaka sirota posebno všeč, za katero bo po očetovski skerbel, ako se bo rés lepo vedla. — Gospod župnik naznanijo udovi še tisti dan to ponudbo, ter jej v tolažbo še povedó, da je pobožna grofinja tako dobra, da bo Roziki tako rekoč druga njena mati. Tudi Roziki je bila ta ponudba všeč; vsaj je že pri očetovej smerti sklenila v kako službo iti, da bi s prihranjenimi krajcarji materi vsaj ne-

koliko pomagati mogla. — Prišel je britki dan ločitve. Pobožna mati so blagoslovili svojo ljubo hčerko in jo še lepo podučili, kako mora tudi v tujem kraju Bogu služiti, ako hoče, da bo srečna. Dobra Rozika je obljubila vse njihove nauke si globoko v serce vtisniti in se vselej po njih ravnati. Po kratkem in serčnem poslovilu vsede se hčerka v voz in se odpelje z neko staro sorodnico omenjenega grofa v daljno grajščino.

Rozika se je kmalu privadila tujega kraja. Njena lepa obnaša se je gospodu in gospej tako dopadla, da so jo kakor svojo hčer ljubili; ž njihovo hčerko pa ste se tako radi imeli, kakor bi si bile pravi sestri. Prav srečno in zadovoljno je živila. Pri vsej tej sreči pa ni pozabila nikoli svoje matere. Pisala jim je vsaki mesec in jim poslala vselej nekoliko svojega prislužene-ga plačila. Njena hvaležnost in ljubezen do matere grofinji ni dolgo skrita ostala, in večkrat jej je dala kakšen dar za njeno ubogo mater.

Tako je Rozika preživela zopet tri srečna leta. Pa časi in okoliščine se spremenijo. Grofinja, ki jo je v resnici kakor svojo lastno hčer ljubila, nenadoma zbolí in umerje. Ker se grof ni hotel z oskerbovanjem svojega gospodarstva pečati, izročil je ta posel svojej sestri. Toda ta ženska ni bila v nobenej reči rajnkej grofinji podobna. Bila je togotna in črna, posebno pa je Roziko čez vse sovražila. In zakaj? Vidila je namreč v svojo sramoto, da so domači in tuji Roziko bolj čislali nego njo. Dokler je grofinja še živila, branila jo je pred hudobnico, ali zdaj ni imela Rozika nikjer nobenega zavetja. Grof, ki se je le z drugimi rečmi pečal, in ni veliko domá bil, ni mogel vedeti, kaj se godí v hiši.

Mnogo hudega je že Rozika po smerti grofinje mogla prestati, pa vse je voljno in brez godernjanja prenašala. Ko pa hudobna in zavidljiva nova gospodinja le prehudo ž njo ravna, se je usmili grofova hčerka, ter prosi očeta, da naj hudobno teto nekoliko posvari. Pa kaj stori hudobnica? Ko jej grof njeno gerdo obnašo očituje, zahteva prav odločno, da mora Rozika iz službe, ali pa ona grad zapusti. Rozika je slišala te besede, in ni hotla da bi bila zarad nje razpertija med domačimi. Šla je nekega dne h grofu, lepo se mu zahvali za podeljene dobrote, ter ga prosi, da raje njo iz službe pusti, nego da bi šla njegova sestra iz hiše. Grof jej obljubi, da bode skušal sestro pomiriti, kar se je tudi zgodilo, toda vsa njegova prizadevanja so bila zastonj. Ko grof vidi, da sestra ne odstopi od svoje besede, in dobra Rozika v takem sovraštvu živeti ne more, se jej tudi on lepo zahvali za ljubezen, ki jo je skazala njegovej hčeri, priporoči jo božjemu varstvu in jo prav bogato obdaruje. Po priserčnem slovesu od mlade grofinje in s solznimi očmi zapusti Rozika grajščino, v katerej je toliko prijetnih dni preživela, ter se poverne k svojej materi.

Domu k materi prišedši jim razloži vzroke, zavoljo katerih je morala grad zapustiti ter pravi, da bode zdaj ostala doma, in svojej dobrej materi stregla ter jim tako njih težave lajšala. — Rozika je z denarjem, ki ga je dobila od grofa V., nakupila različnega blaga za ženska oblačila, katero je potem z materjo prav pridno izdelovala in prodajala. S tem delom ste si toliko zaslužile, da jima ni bilo treba stradati, in še marsikak krajcar ste si

prihranile. Ker se je Rozika prav lepo vedla in je svojo mater čez vse ljubila, so jo vsi ljudje radi imeli in jej dajali vsaki dan več zaslužka.

Tako je Rozika zopet eno leto prav srečno preživela pri svojej materi. Dasiravno je imela veliko dela, hodila je vendar vsaki dan k sv. maši; kajti dobro je vedela, da brez blagoslova iz nebes, je vsako delo prazno in zastoj.

(Konec prihodnjic.)

Mesec maj ali véliki traven.

Otroci! kako vam bi pač mogel vredno naslikati vso spomladansko krasoto, v katero je narava povila mesec maj ali véliki traven? Tisoč in tisoč pesnikov je vže prepevalo o majevej krasoti in občudovalo čarobno milino, s katero je natvora ozaljšala to prijazno spomladansko dōbo, katero vsako leto željno pričakujejo stari in mladi. In zares! kdo bi ne bil vesel tega prijetnega letnega časa, v katerem solnce tako prijazno sije na zemljo in njegovi topli žarki povsod vzbujajo novo življenje. Otroci! le poslušajte, kako prijetna godba ptičic se razlega po zelenem gozdu in kako veselo bernijo in šumljajo marljive čebelice in drugi žužki po cvetočih travnikih in livadah. Dokler koli bodo živeli ljudje na svetu, tako dolgo se bode tudi prepevala slava majevej krasoti in Stvarniku, ki jeta mesec tako lepo ozaljšal s cvetjem in zelenjem. Mesecu maju veljajo iste besede kakor pesništvu, od katerega nam neki slavni pesnik pravi, da bode zamerlo še le s poslednjim človekom na zemlji. Mesec maj je že sam na sebi najlepša pesem, katere človek ne more nikoli ustvariti; uživati njegovo krasoto in sladkost pa more vsako človeško serce, ako še ni skoz in skoz popačeno in popolnoma brez vsega občutka. Kdor ostane merzel in neobčutljiv pri pogledu majeve lepote, ta pač ne pozná življenja in tudi ne vé, kaj je zelenje, rast in cvetje. Mesec maj je najlepša in najveselejša dōba celega leta; zrak v tej dōbi je zdrav in čist, narava je polna najlepšega cvetja in prijetne vonjave. Otroci, pogledjte! tam le nesó bolnega starčeka vèn iz hiše na prosto naravo; vso zimo je prosil dobrega Boga, da bi mu dal ućakati to veselo spomladansko dōbo. Danes se je pervikrat po dolgej bolezni zopet vsedel na leseno klo-pico pod domačo lipo, mlado zelenje dobro dé njegovim očem in solnce mu pregreva premerte ude. Tam na zelenej trati v sredi vasi se je zbrala vesela, brezskerbna mladina, ter skače po mehkej travi in se igra, kakor se je igrala lanjsko in predlanjsko leto in kakor se je igrala mladina pred sto in sto leti. Tako se je pač igral nekđaj tudi bolni starček, ki sedi tam na klopici pod lipo, v onih srećnih otroćjih letih, ki mu zdaj že skorej uhajajo iz spomina. — Z veseljem te tedaj pozdravljamo, preljubi maj! Pridi in osrećuj naše oći z zelenjem in prijetno vonjavo; razveseljuj nam ušesa s sladkim in milim petjem drobnih in veselih tićic, ki so prišle v nebrojnem številu zopet nazaj v naše mile domaće kraje in nam prinesle novo veselo življenje! Dà, dà, kako žalosten bi bil pač svet, kako dolgočasen, kako mertev bi bil najlepši kraj, ako ga ne bi oživljale drobne in vesela tićice s